

„Praeities fiksavimas, dabarties aprėpimas: analogas šiuolaikinei fotografijai“.

Nuo kuklios XIX amžiaus pradžios fotografija patyrė įspūdingą evoliuciją, vedančią į dvi pagrindines kryptis: analoginę ir šiuolaikinę. Palyginus abu požiūrius, galima įžvelgti ir tęsinius, ir revoliucijas, kaip žmonės dokumentuoja juos supantį pasaulį.

Analoginėje fotografijoje, kurią galima atsekti iš Europos pirmtakų, tokių kaip prancūzas Daguerre'as ir anglas Talbotas, laikais vaizdams užfiksuoti buvo naudojamos šviesai jautrios juostos ir cheminės technologijos. Šis procesas užtruko daug laiko ir reikalavo tikslumo tiek fotografuojant, tiek darant jas tamsioje patalpoje. Fotografai turėjo ribotą ekspozicijų skaičių juostoje, todėl reikėjo planavimo įgūdžių ir kompozicijos tikslumo. Rezultatai dažnai buvo nenuspėjami, o tai suteikė analoginei fotografijai unikalaus žavesio.

Prasidėjus technologijų pažangai XXI amžiaus pradžioje įvyko ir fotografijos proveržis – gimė skaitmeninė fotografija. Šis revoliucinis reiškinys leido akimirksniu peržiūrėti vaizdus, nereikia laukti juostos tyškinimo. Fotografai įgavo didesnę laisvę eksperimentuoti su kompozicija ir šviesa, nes jų neribojo juostos kadru skaičius. Be to, skaitmeninis nuotraukų redagavimas suteikė jiems galimybę ištaisyti trūkumus ir eksperimentuoti su specialiaisiais efektais.

Šiuolaikinė fotografija sujungia tiek analoginius, tiek skaitmeninius elementus. Vis daugiau fotografų atsigręžia į analoginius fotoaparatus, įvertindami jų estetiką ir išskirtinę, dažnai vintažinę nuotraukų išvaizdą. Tačiau jie taip pat išnaudoja skaitmeninių technologijų pranašumus, tokius kaip momentinė peržiūra ir plačios papildomo apdorojimo galimybės.

Kitas svarbus fotografijos pokyčių aspektas yra jos prieinamumas. Išmaniuosiuose telefonuose esantys fotoaparatai gali būti fotografais, todėl galima rasti daug įvairių stilių ir objektų. Socialinė žiniasklaida tapo platforma dalytis nuotraukomis, keisti vaizdų suvokimo ir vartojimo būdą.

Ląka kultūros ir meno centro analoginėje fotografijos studijoje vedame tradicinės fotografijos seminarus. Tokiuose užsiėmimuose kiekvienas dalyvis turi galimybę sužinoti ne tik apie darbą su šviesa ar modeliais, bet ir apie tokių nuotraukų apdorojimą tamsiame kambaryje. Jie patys patiria, koks varginantis ir daug laiko reikalaujantis procesas buvo ir kiek laiko praėjo nuo fotografavimo iki visiško efekto. Kuriant analogines nuotraukas taip pat buvo rizika prarasti visą darbą. Viena nedidelė klaida išimant filmą iš fotoaparato ir rizika, kad juosta bus eksponuojama, gali sugadinti darbo valandas. Tamsusis kambarys yra silpnai apšviestas, o raudona lemputė skleidžia tik silpną šviesą. Be to, reikia žinių apie chemiją, susijusią su nuotraukų ryškinimo cheminių medžiagų naudojimu. Nuėmus plėvelę nuo fotoaparato, pats laikas panaudoti reikalingas chemines medžiagas nuotraukoms ryškinti. Kaip matote, visas procesas nėra lengvas. Plačiai prieinamų telefonuose įmontuotų fotoaparatus eroje gali atrodyti, kad analoginei fotografijai šiuolaikiniame pasaulyje nėra vietos. Niekas negali būti toliau nuo tiesos – tradicinė fotografija yra magija ir burtai, kuriuos kiekvienas gali paliesti ir pajusti savo kailiu. Mūsų studijoje skatiname derinti tradicijas su modernumu, apimdami abi formas.

Mūsų analoginės fotografijos studija skirta Romano Dacko, gimusio Łąkoje, žinomo tautodailininko Józefo Ryso draugo, atminimui. Łodzėje gyvenantis inžinierius Romanas Dacko buvo aistringas fotografas, fotoaparatu dokumentavęs kaimo gyvenimą. Jis buvo daugumos archyve esančių fotografijų, vaizduojančių valstiečio gyvenimo vargus, autorius. Jo dėka praėjusio šimtmečio Visloko ir jo apylinkių kraštovaizdis išliks išsaugotas amžiams. Analoginės fotografijos studijos idėja – pagerbti tų žmonių atminimą ir tą laikmetį. Seniausia nuotrauka iš Trzebownisko komunos, kuri tebeegzistuoja ir šiandien, datuojama 1925 m. ir daryta Łąkoje. Mūsų laikų skaitmeninė revoliucija išstūmė istorinį kaimo kultūros paveldą. Gyventojai nė neįsivaizduoja apie „įprastame savo kaime“ vyravusį kūrybinių neramumų klimatą, neatrastų dalykų paieškas. Įrengus analoginės fotografijos studiją reikalinga įranga profesionaliam tamsiam kambariui ir nedidelei studijai organizuoti, šioje srityje jau seniai gyvavusi meno istorija, būtent fotografija, bus arčiau Łąkos ir Trzebownisko komunos bei jos apylinkių gyventojų. . Visa tai skirta šviesti ir mokyti besidominčius analogine fotografija. Nespavota analoginė fotografija, jungianti istoriją su dabartimi, praeitį su ateitimi, žmones iš istorijos puslapių su šiuolaikiniais gyventojais. Be analoginės fotografijos pagrindų nebūtų galima suprasti skaitmeninės fotografijos principų; viskas prasidėjo nuo to. Apibendrinant galima pasakyti, kad fotografija nuėjo ilgą kelią nuo savo pradžios, per analoginę erą, iki dabarties su savo skaitmeninėmis galimybėmis. Nepaisant to, fotografijos esmė – akimirkos fiksavimas ir išsaugojimas – išlieka nepakitusi, pabrėžiant šio raiškos meno universalumą.

„Europos įtaka: lenkų meno drobės formavimas per amžius“

Per šimtmečius tapyba patyrė įspūdingą evoliuciją – nuo primityvių urvų paveikslų iki šiuolaikinių abstrakčiojo meno kūrinių. Šie pokyčiai ne tik atspindi technologijų ir visuomenės pažangą, bet ir reiškia idėjų ir įkvėpimo srautą tarp skirtingų kultūrų, ypač Europos kontekste.

Lenkijoje, kaip ir kitose Europos šalyse, tapyba vystėsi veikiama įvairių meninių judėjimų, dažnai importuojamų iš kitų žemyno regionų. Viena iš pirmųjų įtakų lenkų tapybai buvo gotikos menas, kuris į šalį atkeliavo su krikščionybe ir sakralinės architektūros raida. Gotikinių freskų ant bažnyčių sienų pavyzdžiais vis dar galima grožėtis daugelyje Lenkijos vietų.

Kitas reikšmingas lenkų tapybos istorijos etapas – Renesansas, šalį pasiekęs XVI amžiuje per prekybinius ir kultūrinius ryšius su Italijos miestais. Renesanso tapyba, pasižyminti realizmu, perspektyva ir atsinaujinusi domėjimusi antikiniu menu, greitai išpopuliarėjo Lenkijoje, ypač dėl karalių ir magnatų globos.

XVII amžiuje, valdant Vazų dinastijai, baroko tapyba tapo dominuojančiu stiliumi Lenkijoje. Italų įtaka, ypač Romos ir Venecijos mokyklų, taip pat olandų įtaka yra akivaizdi meistrų, tokių kaip Peteris Paulas Rubensas ir Rembrandtas van Rijnas, darbuose, kurie įkvėpė lenkų menininkus eksperimentuoti su dramatiška chiaroscuro ir išraiškinga forma.

XVIII amžius atnešė rokoko meno subtilumą ir lengvumą, įkvėptą prancūzų dvaro meno, kuris pradėjo formuoti ir lenkų tapybą. Apšvietos laikotarpis atnešė ir didesnę meninę veiklą, kuri vystėsi tiek miestuose, tiek provincijose, vis labiau akcentuojant patriotines ir socialines temas.

XIX amžiuje, įsigalėjus romantizmui, lenkų tapyba naujo įkvėpimo sėmėsi tautiniuose mituose, legendose, kovose už nepriklausomybę. Tokie meistrai kaip Janas Matejko ir Józefas Brandtas nutapė monumentalius darbus, įamžinančius svarbius istorinius įvykius ir nacionalinius herojus, kurie sulaukė didelio atgarsio visuomenėje.

XX amžiuje Lenkija tapo įvairių meninių eksperimentų arena – nuo ekspresionizmo ir kubizmo iki siurrealizmo ir abstrakcijos. Europietiškos įtakos išliko, ypač tarpukariu, kai daugelis lenkų menininkų studijavo ir dirbo užsienyje, tokiuose miestuose kaip Paryžius ar Berlynas, mokydami naujų koncepcijų ir tapybos technikų.

Po Antrojo pasaulinio karo tapyba Lenkijoje evoliucionavo įvairiomis kryptimis – nuo komunistinės valdžios primesto socialistinio realizmo iki opozicinio ir eksperimentinio meno, kurio atstovai dažnai sekė naujomis meninėmis tendencijomis, vyraujančiomis kitose Europos šalyse.

Šiuolaikinė tapyba Lenkijoje išlieka įvairi ir gyvybinga – nuo tradicinių formų iki modernių ir avangardinių požiūrių, o menininkų, nuolat ieškančių naujų įkvėpimų ir tapybos būdu išreiškiančių savo individualumą, darbuose matoma nuolatinė Europos įtaka. Be to, tokios institucijos kaip Kultūros ir meno centras Łąkoje su tapybos studija, leidžiančia vykdyti edukacines programas ir veiklą tiek viduje, tiek lauke, suteikia naują dimensiją formuojant menines tradicijas ir propaguojant tapybos paveldą Lenkijoje.

„Nuo urvų sienų iki miesto gatvių: gatvės meno evoliucija Lenkijoje“

Gatvės menas, kaip meno forma, kilusi iš senovinių urvų paveikslų, turi gilią žmogaus meninės raiškos šaknis. Nors ir atskirti laiko ir technologijų, jų esmė – raiškos troškimas, bendravimas su aplinka, individualios raiškos erdvės ieškojimas – išlieka nuosekliai stipri.

Lenkijoje gatvės meno tradicija kyla iš gausaus meninio paveldo, apimančio tiek klasikinę tapybą, tiek šiuolaikinio meno tendencijas. Nuo monumentalių freskų dideliuose miestuose iki mažų grafičių užmirštose alėjose – Lenkijos gatvės meno scena dvelkia kūrybiškumu ir įvairove.

Pavyzdys – Rafalo Roskowińskiego Varšuvos freska „Warszawa Powiśle“, kuri ne tik patraukia dėmesį savo monumentalumu, bet ir turtingu istoriniu bei socialiniu turiniu. Tai ne tik meno kūrinys, bet ir vietos istorijos bei kultūros įrašas.

Tačiau gatvės menas Lenkijoje – tai ne tik dideli sienų paveikslai miestų centruose. Tai taip pat apima mažus grafičius ant kaimyninių sienų arba meniškų paveikslus ant pilkų fasadų. Tai menas, atsirandantis konkrečioje vietoje ir bendraujantis su vietos bendruomene.

Verta paminėti, kad gatvės menas Lenkijoje ne visada priimamas. Tai dažnai vertinama kaip vandalizmas ar neteisėta veikla. Tačiau vis daugiau žmonių pradeda atpažinti šios meno formos vertę ir grožį, kuri gali transformuoti miesto erdvę, paskatinti apmąstymams ir užmegzti socialinius ryšius.

Tokiu būdu gatvės menas Lenkijoje tampa ne tik meninės raiškos forma, bet ir socialinio dialogo bei aktyvumo įrankiu. Peržengdamas tradicinių meno galerijų ribas, jis susilieja su miesto audiniu, suteikdamas jam naują

dimensija

ir

savitą

identitetą.

Įtakingas menininkas Banksy, nors jo tapatybė liko paslaptis, tapo gatvės meno simboliu visame pasaulyje, taip pat ir Lenkijoje. Jo darbai, kupini ironiškų socialinių komentarų, įkvepia vietos menininkus išreikšti savo nuomonę, didinti sąmoningumą arba suteikti pilkoms gatvėms spalvų ir gyvybės.

Michałas Czerko, graffiti ir freskų entuziastas, yra pavyzdys, kaip Lenkijos menininkas aktyviai dalyvauja šioje meno formoje. Jo darbai tiek Lenkijoje, tiek užsienyje yra ne tik meninės aistros išraiška, bet ir socialinė žinia bei miesto erdvės transformacijos elementas. Jo dalyvavimas organizuojant su gatvės menu susijusius renginius ir graffiti mokytojo darbas Ląkos kultūros ir meno centre pabrėžia gatvės meno kaip socialinio dialogo įrankio ir įkvėpimo jaunam menui vaidmenį.

Michałas yra mūsų kultūros centro priekiniame fasade esančios freskos autorius. Sienoje pavaizduotas Jozefo Ryso, daugialypis menininkas, gyvenęs 1898–1971 m. Puikus muzikantas, turintis piešimo, tapybos ir rašymo išsilavinimą, visą gyvenimą praleido Lokoje, buvo akylas žmonių ir jų įpročių stebėtojas. Savo istorijas jis iliustravo, dažnai su karikatūrinio-satyrinio potėpiu.

Tokiu būdu gatvės menas, pradedant senoviniais urvais ir baigiant šiuolaikinėmis gatvelėmis, ir toliau atlieka reikšmingą vaidmenį žmogaus raiškoje ir komunikacijoje, formuodamas viešąją erdvę ir įkvepiantis modernumo apmąstymus.

Nuo tradicijos iki išraiškos: modernus šokis kaip transformacijos menas.

Nuo seniausių laikų šokis buvo neatsiejama žmogaus kultūros dalis, įvairių tradicijų ir socialinių įvykių išraiška. Ši raida atspindėjo besikeičiančias vertybes, technologijas ir bendruomenes. Pradedant nuo klasikinių formų,

tokių kaip baletas, iki šiuolaikinių stilių, tokių kaip modernus šokis, gatvės šokis ar šou šokis, ši istorija yra įspūdinga kelionė per žmogaus meninių raiškų įvairovę.

Baletas, kurio šaknys siekia Renesansą Italijoje, buvo viena iš pirmųjų formalių šokių sistemų. Pasižymėjo rafinuotais, apibrėžtais žingsneliais, sudėtingomis choreografinėmis aranžuotėmis, tiksliu technika. Baletas išliko šimtmečius kaip dominuojanti šokio forma Europos kiemuose ir teatruose, laikui bėgant išsivystė į įvairias variacijas, tokias kaip klasikinis ar romantiškas baletas.

Tačiau XVIII ir XIX amžiuose vykstant socialinėms ir kultūrinėms transformacijoms, iškilo meninės raiškos labiau susietos su kasdiene realybe poreikis. Tai paskatino naujų šokio formų, tokių kaip šiuolaikinis šokis, atsiradimą. Kaip atsvara baletu standumui ir formalizmui šiuolaikinis šokis tyrinėjo išraiškingesnius ir laisvesnius judesius. Menininkai, tokie kaip Isadora Duncan ar Martha Graham, atliko lemiamą vaidmenį kuriant šią naują formą, naudodami savo kūnus kaip įrankius emocijoms, mintims ir istorijoms išreikšti.

Atėjus 20-ajam amžiui ir vystantis miesto subkultūroms, atsirado ir daugiau šokio variacijų, įskaitant gatvės šokį. Gimę daugiausia tarp jaunų žmonių Amerikos miestuose, tokiuose kaip Niujorkas ar Los Andželas, stiliai, tokie kaip breikas, tapo kūrybiškumo, individualumo ir sociokultūrinės raiškos simboliais. Gatvės šokis ne tik pakeitė mūsų supratimą apie šokį, bet ir paveikė madą, muziką ir meną visame pasaulyje.

Greta gatvės šokių buvo sukurtos ir šokio formos, labiau orientuotos į reginį ir pramogas, pavyzdžiui, šou. Integruojant įvairius stilius ir technikas, šou šokiai siūlo įspūdingus pasirodymus, dažnai apimančius akrobatiką, kostiumus ir specialiuosius efektus, kad sužavėtų publiką.

Taip bėgant metams šokis transformavosi ir evoliucionavo – nuo baletu, kaip tam tikro rūmų meno, per išsilaisvinimą šiuolaikinio šokio eksperimentų forma iki gatvės kultūros įtraukimo ir įspūdingų šou kūrimo. Tai nuolatinis prisitaikymo ir naujovių procesas, kuris ir toliau praturtina mūsų gyvenimą ir kultūrą naujomis išraiškos formomis ir emocijomis.

Šiame kultūriniame kontekste svarbų vaidmenį atlieka Lokos kultūros ir meno centras, siūlantis šokio edukacijos pamokas vaikams, lavinant ir puoselėjant šias tradicijas. Per šiuos užsiėmimus vaikai turi galimybę gilintis į įvairių šokio formų paslaptis, ugdyti savo aistras, pomėgius. Centre veikiantis šokių ansamblis „Prado Dance“ yra puikus įvairių šokio elementų integravimo pavyzdys. Jame dera ir klasikinio baletu technikos, ir šiuolaikinio šokio raiška, ir gatvės šokio energija, ir šou šokio įspūdingumas.

„Prado Dance“ užsiemimuose dalyvaujantys vaikai taip pat turi galimybę dalyvauti šokių konkursuose, kuriuose gali pademonstruoti savo įgūdžius ir talentą. Atsidavimo, sunkaus darbo ir instruktorių paramos dėka jie pelno apdovanojimus ir pagyrimus, kurie dar labiau motyvuoja juos tęsti meninį tobulėjimą.

Taip Lokos kultūros ir meno centras ne tik suteikia vaikams vertingų šokio įgūdžių, bet ir įkvėpia juos išreikšti save, ugdyti aistras ir patirti kūrybinio veiksmo džiaugsmą. Tai nepaprastai svarbu formuojant jaunų žmonių asmenybes ir bendravimo įgūdžius, taip pat siekiant išsaugoti ir tęsti mūsų kultūrinio šokio paveldo turtingumą.

Granary Café: kavos istorijos susiejimas su lenkų tradicijomis ir kultūra.

Seniai, labai seniai tolimose Etiopijos šalyse raudonuose kavamedžio vaisiuose buvo užburta magiška galia. Vietiniai piemenys, sužavėti savo ožkų, kurios suvalgę šių vaisių įgavo neįsivaizduojamos energijos, nusprendė pasigilinti į šių vaisių paslaptis. Taip gimė kava – gėrimas, kuris per šimtmečius įgijo populiarumą ir reikšmę.

Kavos istorija apėmė žemynus, pradedant Etiopija ir Jemenu, kur buvo atrastos jos magiškos savybės. Arabų pasaulyje ji tapo socialinių susibūrimų simboliu, o kavinės – diskusijų ir apsikeitimo mintimis vietomis. Kavos plitimas Europoje, nors ir sulaukė pasipriešinimo ir įtarumo, pakeitė kultūros ir socialinių papročių veidą.

Tačiau kaip kava pasiekė Lenkiją? Tai neįtikėtina kelionių po žemynus ir kultūras istorija. Kava pirmą kartą mūsų žemes pasiekė iš pietų, dėka Moldaviją užgrobusių turkų. Pirmosios lenkų kavinės, dar neaptarnaujančios lenkų, o tik osmanų lankytojus, pradėjo atsirasti Turkijos armijų užimtose teritorijose.

Pirmieji tikri kavos namai Lenkijoje pradėjo atsirasti Gdanske, kur greitai ir stipriai įsivyravo kavos tendencija. Iš pradžių traktuota kaip išskirtinis gėrimas, kava pamažu tapo prieinamesnė masėms. Laikui bėgant į tradicinę arabų kavą buvo pridėta cukraus, pieno ar grietinėlės ir netgi sukurtas specifinis kavos su tiršta grietinėle derinys, žinomas kaip „lenkiško stiliaus kava“.

Šiame kultūriniame Europos kampelyje kavos gėrimo tendencija vystėsi kartu su socialiniais ir ekonominiais pokyčiais, tapdama neatsiejama kasdienio gyvenimo dalimi. Tačiau visų pirma kava tapo pretekstu susitikimams, keitimuisi nuomonėmis, tradicijų išsaugojimu. Ir būtent tokia dvasia buvo sukurta mūsų kavinė Granary Café.

Istorinio, barokinio pastato užkampiuose pasislėpusi kavinė Granary Café tapo vieta, kur laikas teka lėčiau, o kavos aromatas tvyro ore kaip geros kompanijos pažadas. Būtent čia, prie senų medinių stalų, prie karštos kavos puodelio susitinka žmonės pasidalinti istorijomis, svajonėmis ir džiaugsmiais.

Kavinėje Granary kavos istorija susilieja su mūsų šalies istorija, sukurdamą magišką kultūros ir tradicijų kokteilį. Būtent čia, po plytų skliautais, šiltoje atmosferoje atrandame gražiausius kavos gėrimo tradicijos aspektus – bendras akimirkas ir nepamirštamus skonius.

Atgal į šaknis: Natūrali kosmetologija harmonijai su gamta

Pasaulyje, pilname sintetinių ingredientų ir dirbtinių medžiagų, sugrįžimas į gamtą tampa ne tik tendencija, bet ir būtinybe mūsų odos ir planetos sveikatai bei harmonijai. Natūrali kosmetologija yra ne tik madingas šūkis, bet ir tikra odos priežiūros revoliucija, kurios pagrindas – augalinės kilmės ingredientai.

Augalai šimtmečius buvo nepakeičiamas odos priežiūros ir gydomųjų savybių šaltinis. Senovės protėvių išminties ir šiuolaikinių mokslinių tyrimų dėka galime semtis iš gamtos turty, kurti kosmetiką ir aliejus, kurie ne tik puoselėja, bet ir gydo bei regeneruoja.

Žolelių medicina buvo praktikuojama nuo seniausių laikų. Toks senas, kad būtų sunku tiksliai nustatyti momentą, kada žmonės pradėjo panaudoti augalų gyvybės galią. Seniausi išlikę žmogaus rankomis sukurtų

augalų aprašymai datuojami maždaug 2700 m. pr. m. e. Jie buvo rasti įvairiuose pasaulio regionuose, įskaitant Kiniją, Egiptą, Indiją ir Graikiją. Augalų mokslo tėvu laikomas graikų mokslininkas Teofrastas iš Ereso. Jis aprašė apie 500 augalų rūšių, jų buveines, struktūrą ir jų savybių panaudojimo būdus.

Žolininkystė kaip medicinos žinių šaka išsivystė Lenkijoje viduramžiais. Į Lenkiją atvykę vienuoliai atsivežė daug mūsų šalyje neaptinkamų augalų, taip pat žinių, kaip šiuos augalus naudoti. Vienuoliai vienuolyno soduose augino vaistažoles, jas džiovindavo ir perdirbdavo į vaistus, padedančius nuo įvairių negalavimų. Šios žolelės buvo naudojamos ne tik medicinos žinioms, bet ir grožiui palaikyti.

Natūralios kosmetikos veiksmingumo raktas slypi jos sudėtyje – be nereikalingų priedų ir dirbtinių medžiagų, papildytos augalų ekstraktų, eterinių aliejų ir natūralių veikliųjų medžiagų gausa. Aliejai, tokie kaip argano, jojobos ar migdolų, yra daugelio kosmetikos gaminių pagrindas, aprūpinantys odą būtiniausiais lipidais ir vitaminais.

Be to, natūrali kosmetika ne tik puoselėja odą, bet ir palaiko jos pusiausvyrą bei sveikatą. Dėl savo antioksidacinių, priešuždegiminių ir regeneruojančių savybių augaliniai ingredientai veikia visapusiškai, palaikydami natūralius odos procesus ir saugodami nuo žalingo aplinkos poveikio.

Tačiau natūralios kosmetikos nauda neapsiriboja vien tik odos priežiūra. Jie taip pat yra ekologiška alternatyva tradiciniams produktams. Jie dažnai pasikliauja ekologiškomis žaliavomis, užaugintomis harmonijoje su gamta ir nenaudojant pesticidų ar dirbtinių trąšų. Tai ne tik rūpinasi mūsų odos sveikata, bet ir mūsų planetos gerove

Rinkdamiesi natūralią kosmetiką taip pat remiame tvarų vystymąsi ir aplinkos apsaugą. Šių produktų gamyba dažnai remiasi metodais, mažinančiais neigiamą poveikį ekosistemoms, pavyzdžiui, perdirbant pakuotes, mažinant vandens suvartojimą ar naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius.

Todėl verta griebtis kosmetikos, kurios receptai pagrįsti gamtos išmintimi, kad odos priežiūra taptų ne tik grožio ritualu, bet ir rūpesčiu mūsų kūno ir sielos sveikata ir harmonija bei mūsų planetos gerove. Grįžimas prie šaknų – tai ne tik grįžimas į paprastumą, bet ir į grožį, kilusį iš pačios gamtos.

Ūlėkos kultūros ir meno centre vyksta rankdarbių dirbtuvės. Tokių susitikimų metu ne tik atrandame išskirtinių augalų paslaptis, bet ir išmokstame panaudoti jų savybes kurdami savo kosmetiką. Ar žinojote, kad levandos ramina odą, o ramunėlės – sudirgimus? Tokiose dirbtuvėse atsiveria neribotos galimybės eksperimentuoti su gamta ir menu. Kuriamo kosmetiką, kurios nerasite parduotuvėse, nes ji bus unikali, sukurta mūsų pačių su aistra ir atsidavimu.

„Nauji grafikos horizontai: lenkų perspektyvos globaliame mene“

Grafika, kaip meno sritis, vystėsi per šimtmečius, pereinant nuo primityvių graviravimo ant akmens ar metalo technikų prie šiuolaikinių skaitmeninių formų. Lenkijoje, kaip ir kitose Europos šalyse, grafikos raida buvo glaudžiai susijusi su įvairių kultūrų ir meno mokyklų įtaka.

Grafikos ištakos Lenkijoje siekia viduramžius, kai medžio raižiniais buvo iliustruojamos knygos, rankraščiai, puošiamą sakralinę architektūrą, įkvėpimo semiamasi iš Vakarų krikščionių meno, ypač vokiečių ir italų.

Renesanso laikais spaudos plėtra įgalino masinę grafikos gamybą pagal Vakarų Europos renesanso modelius, dažnai religine ir portretine tematika.

Vėlesniais šimtmečiais, ypač baroko ir rokoko laikotarpiais, lenkų grafika klestėjo veikiamą Europos meno tendencijų, naudodama ir religinius, ir pasaulietinius motyvus.

XIX amžiuje, įsigalėjus romantizmui, grafika įgavo naują reikšmę kaip meninė raiška – žymios Lenkijos asmenybės buvo paveiktos Vakarų romantizmo.

XX amžiuje, ypač tarpukariu, lenkų grafika dinamiškai vystėsi veikiamą avangardinių meno judėjimų, tokių kaip futurizmas ir konstruktyvizmas. Ryšiai su Vakarų Europa, ypač Prancūzija ir Vokietija, buvo itin svarbūs šiuolaikinių formų plėtrai lenkų grafikoje.

Žymus lenkų grafikas Zdzisławas Beksiński įnešė unikalų indėlį į Lenkijos meno istoriją. Jo paslaptingos ir kartais siaubą keliančios kompozicijos, išreikštos įvairiomis technikomis nuo tapybos iki fotografijos, sulaukė tarptautinio pripažinimo. Beksiński, gimęs Sanoke, Palenkės vaivadijoje, 1929 m., išaugo iš vietinės aplinkos, tyrinėdamas žmogaus egzistencijos ir tamsių fantazijų temas, remdamasis Europos meno tradicijomis, bet atnešdamas kažką visiškai naujo į pasaulinę sceną.

Po Antrojo pasaulinio karo, nepaisant apribojimų dėl politinės padėties, lenkų menininkai, įskaitant Beksiński, tęsė savo tyrinėjimus abstrakčiojo ir eksperimentinio meno srityse.

Šiuo metu skaitmeninėje epochoje lenkų grafika išlieka neatsiejama pasaulinės meninės scenos dalimi, kur lenkų grafikų darbuose ryškūs įkvėpimai iš įvairių kultūrų ir meno mokyklų iš viso pasaulio. Europos kultūrų įtaka ir toliau išlieka, nors ir labiau globalizuotame kontekste.

„Baroko kultūros įtaka lenkų architektūrai. – Łąkos senoji klėtis“

Senoji klėtis Łąkoje buvo pastatyta XVIII a. antroje pusėje, 1781–1818 m. Baroko stiliaus pastatas buvo vienas iš daugelio Łąkos dvaro pastatų. Norint patekti į teritoriją, kurioje dabar yra Kultūros ir meno centras, klėtis, reikia praeiti pro istorinius vartus. Dešinėje pusėje praeiname pro prievaizdo namą, einame link įspūdingo pastato, kuris yra atnaujinta klėtis. Šie du pastatai ir vartai yra išlikę tik iš buvusio ūkinio kiemo, kuris buvo dvaro techninė pagalba. Anksčiau jį saugojo siena, aplinkui stovėjo arklidės ir tvartai. Senuosiuose planuose čia matyti dešimt pastatų ir nedidelių statinių – tiek medinių, tiek mūrinių. Paskutinis Łańcuto valdovas ir Łąkos dvaro savininkas buvo Alfredas Potockis (1886–1958). Jo turtas buvo nacionalizuotas 1944 m. rugsėjo 6 d. Lenkijos nacionalinio išsivadavimo komiteto dekretu. Žemė buvo perduota valstiečiams (kurie turėjo ją grąžinti). Kurį laiką buvusiuose ūkiniuose pastatuose veikė Łąkos gamybinis kooperatyvas „Zwycięstwo“. XX amžiaus šeštojo dešimtmečio pradžioje buvusias arklides (tvartus) perėmė ir pavertė kiaulide Žešuvo mėsos pramonė, o kurį laiką ūkvedžio namuose veikė žemės ūkio mokykla. 1968 m. rugpjūčio 22 d. klėtis buvo įtraukta į paminklų registrą. 1974 m. pastatai atiteko Jasionkos žemės ūkio gamybos kooperatyvui „Postęp“. Dešimtojo dešimtmečio pradžioje daugumą objektų iš buvusios ūkinės ūkio dalies perėmė Trzebownisko komuna. 2015 metais Žešuvo architektūros studija „Draft“ parengė klėties pastato rekonstrukcijos ir išplėtimo kultūros reikmėms projektą. Architektai Agata Jasińska – Malec ir Tomasz Malec – ne tik pristatė naujus esamos pastato konstrukcijos sprendimus, bet ir pasiūlė šiaurinėje pusėje įrengti sparną, kuriame, be kita ko, būtų laiptai ir liftas. 2015 m. rugsėjo 3 d. provincijos paminklų apsaugos tarnybos Žešuvo skyrius, kurio būstinė yra Pšemislyje, išdavė leidimą rekonstruoti ir plėsti klėtis pagal aprašytą projektą. Paminklo konservatoriui vadovaujant statybos darbai prasidėjo 2019 metų birželį ir truko iki 2020 metų pabaigos. Istorinėje pastato dalyje buvo išsaugota daug originalių klėties elementų – laiptai, mediniai vartai, kurie kadaise buvo pagrindinės durys į pastatą, taip pat mūrinės sienos ir skliautai rūsiuose. Virš įėjimo į klėtį, esančios šiaurinėje pusėje, buvo freska, vaizduojanti įvairiapusį menininką Józefą Rysą iš Łąkos, gyvenusį 1898–1971 m. Jis kilęs iš valstiečių šeimos ir nuo mažens demonstravo meninius bei muzikinius gabumus. Gimtąjį kaimą jis jamžino šimtuose piešinių ir dešimtyse istorijų. Tarpukariu vadovavo puikiai grupei, grojusiai ne tik liaudies dainas, bet ir lenkų populiariosios muzikos hitus bei džiaz standartus. Šiandien Łąkos kultūros ir meno centras, be kita ko, puoselėja šio išskirtinio menininko, kuris yra vietos tradicijų ir istorijos dalis, kūrybą. Centras skirtas populiarinti ir populiarinti kultūrą, tradicijas ir istoriją. Taip pat nuolat plečia savo pasiūlą, kviesdama vaikus, jaunimą ir suaugusiuosius į skulptūros, keramikos, tapybos, meninių rankdarbių,

muzikos ir vokalo ar analoginės fotografijos užsiėmimus. Čia veikia Meno biblioteka ir įrašų studija su įdomiomis įvairių meno sričių knygų ir žurnalų kolekcijomis. Auditorijoje gali būti rengiamos parodos, koncertai ir filmų peržiūros. Čia lavinamas grožio ir estetikos pojūtis

„Besivystančios harmonijos: nuo senovinių giesmių iki vietinių melodijų“

Muzikos istorija Lenkijoje siekia tūkstančius metų ir apima įvairias įtakas bei raidos laikotarpius. Muzikos pradžių Lenkijoje galima rasti senovės liaudies ir religinės dainose, kurios buvo dainuojamos per ceremonijas ir ritualus. Viduramžiais lenkų muzika vystėsi grigališkojo choralo ir Vakarų Europos polifonijos įtakoje, ypač bažnytinės muzikos kontekste.

Atėjus Renesansui XVI amžiuje pasirodė pirmieji muzikos klavyrai, o lenkų kompozitoriai, tokie kaip Mikołajus Gomółka, kūrė religinę muziką ir kūrinis patriotine tema. Baroko laikotarpiu, XVII amžiuje, lenkų muzika vystėsi veikiama italų, vokiečių ir prancūzų muzikos, o tokie kompozitoriai kaip Jan z Lublina ir Grzegorz Gerwazy Gorczycki sulaukė didelės sėkmės.

Lenkijos padalijimo laikotarpis XVIII amžiuje atnešė kultūros raidos sąstingį, tačiau muzika išliko daugiausia folkloro ir patriotinių dainų pavidalu. Lenkų muzikos aukso amžius kėlėsi į XIX amžių, romantizmo laikotarpį, susijusį su nacionaliniu romantizmo judėjimu. Būtent tada tokie kompozitoriai kaip Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko ir Ignacy Jan Paderewski pelnė pasaulinį pripažinimą, suklestėjo nacionalinė opera ir patriotinės dainos.

1918 m. atgavusi nepriklausomybę Lenkija tapo įvairių muzikinių srovių – nuo klasicizmo iki avangardo – raidos vieta. Tokie kompozitoriai kaip Karolis Szymanowski ir Witoldas Lutosławski sulaukė tarptautinio pripažinimo. Antrasis pasaulinis karas atnešė sunkumų kultūros raidai, bet taip pat paskatino kurti kūrinius, susijusius su pasipriešinimu okupacijai.

Po karo Lenkija tapo atvira įvairioms užsienio įtakoms, o tai lėmė dar didesnę muzikinę įvairovę. Ypač reikšmingas buvo lenkų kompozitorių mokyklos laikotarpis, susijęs su tokiais veikėjais kaip Witoldas Lutosławski, Krzysztof Penderecki ir Henryk Mikołaj Górecki. Muzika Lenkijoje ir toliau vystosi, apima platų muzikos žanrų spektrą – nuo tradicinių liaudies dainų iki šiuolaikinių eksperimentinių kūrinių.

Muzikinių tradicijų turtingame Łąkos kultūros ir meno centre toliau puoselėjamos senovės liaudies ir religinės dainos, kurios sudaro Lenkijos muzikos pagrindus. Dainavimo ir instrumentinių užsiėmimų, tokių kaip smuikas, gitara, mušamieji instrumentai ar klavišiniai kursai, centras ne tik puoselėja šias tradicijas, bet ir suteikia žmonėms galimybę tobulėti šiomis kryptimis. Panašiai kaip ir Lenkijos muzikos istorijoje, kur viduramžių dainos ir bažnytinė muzika vystėsi per Renesansą, Baroką ir Romantizmą, vietos iniciatyvos palaiko muzikinę įvairovę – nuo tradicinių dainų iki šiuolaikinių kūrinių.

Įkvėpti tokių kompozitorių kaip Chopin, Moniuszko ar Lutosławski veiksmy, Kultūros ir meno centro užsiėmimų dalyviai turi galimybę tyrinėti įvairias muzikines sroves, semtis įgūdžių ir įkvėpimo kurti ir interpretuoti savo kūrinius. Šiuolaikinė meninė veikla vietos kultūros centruose tęsia ilgą Lenkijos muzikos istoriją, kuri vystėsi per šimtmečius, besivystanti su įvairove ir laikmečio dvasia.

Józefas Ryšas, daugialypis menininkas, gimęs ir susijęs su Ląkos miestu, yra neabejotina šio krašto kūrybinė dvasia. 1898–1971 m. gyvenęs Ryšas buvo ne tik puikus muzikantas, bet ir puikus piešėjas, tapytojas ir rašytojas. Visą gyvenimą jis praleido Ląkoje, buvo puikus žmonių papročių ir kaimo gyvenimo stebėtojas. Jo draugo, lenkų etnografo ir istoriko Franciszeka Kotulos įtakoje Józefas Ryšas parašė ir iliustravo „Wesele Ląckie“ – geriausių vietinių vestuvių aprašymą, kuriame yra dešimčių dainų natos ir žodžiai. Jo kūryba, kupina karikatūrinio-satyrinio žavesio, atspindėjo kaimo gyvenimo autentiškumą, socialiniam teisingumui ir žmogaus egzistencijai giliai jautraus žmogaus akimis.

Ryšas taip pat buvo autorius Ryšių šeimos sagos „Prie židinio. Nuo senelių iki anūkų“ kurioje sentimentaliai apibūdintos kaimo gyvenimo sąlygos, tačiau realistiškai žvelgiama į skurdą, sunkumus ir tragiškus įvykius, tokius kaip gaisrai arba maisto trūkumas.

Kuklus, bet džiaugsmingas žmogus, Ryšas savo tekstais drąsiai stojo už žmogaus teises. Jo balsas, kovojant už geresnį pasaulį, išskyrė jį tarp kitų. Kaip muzikantas Ryšas buvo nepaprastai įvairiapusis. Jis grojo ir liaudies giesmes, ir amerikietiško džiazo standartus, savo muzika pritraukdamas lenkų kultūros elito atstovus.

Lenkų etnografas, istorikas, folkloristas ir muziejų kuratorius Franciszekas Kotula Ryšą apibūdino kaip žmogų, kuris, nepaisant kuklaus išsilavinimo, buvo neatsiejama kaimo kultūros elito dalis. Jo smalsumas pasauliui, kelionės ir nuolatinis žinių siekimas padarė jį nepaprastu vietos bendruomenės atstovu, į Ląką pritraukiančiu daugybę menininkų ir intelektualų iš visos Lenkijos. Jo meninis ir socialinis palikimas išlieka neišdildomas, ir toliau įkvepia vėlesnes kartas atrasti vietos kultūrą ir istoriją.

„Paveldas akmenyje“

Skulptūra Lenkijoje per šimtmečius formavo turtingą ir įvairiapusę istoriją, peržengdama laiko ir erdvės ribas ir sukurdama reikšmingą meno formą. Jo šaknys siekia ikirikriščioniškus laikus, kai akmeninės statulos ir reljefai buvo religinių ir mitologinių įsitikinimų išraiška. Viduramžiais sakralinė skulptūra vaidino itin svarbų vaidmenį, puošdama bažnyčias ir vienuolynus visoje Lenkijoje.

Renesanso laikais skulptūra klestėjo veikiama italų meistrų, o tokie kūriniai kaip kapų skulptūros tapo įprasta Lenkijos katedrose ir bažnyčiose. Baroko laikotarpis atnešė tolesnę sakralinės skulptūros raidą, bet atvėrė naujų galimybių menininkams, eksperimentuojantiems su alegorinėmis skulptūromis ir portretais. XVIII–XIX amžiuje, nepaisant politinių sunkumų, susijusių su pertvaromis ir okupacijomis, skulptūra pirmiausia vystėsi taikomojo meno ir architektūros srityje. Tačiau kai kurie menininkai kaip pasipriešinimo okupantams formą bandė kurti patriotine tematika.

XX amžiuje lenkų skulptūra išgyveno įvairius etapus – nuo modernizmo įtakos iki abstrakcijos ir avangardo judėjimo. Nepaisant socialistinio realizmo laikotarpio, kai skulptūra buvo pajungta komunistinei ideologijai, buvo sukurta daug vertingų kūrinių, išreiškiančių gilią menininkų emocijas ir mintis.

Po politinės pertvarkos 1989 m. skulptūra Lenkijoje pradėjo atgauti visišką saviraiškos laisvę. Šiuolaikiniai menininkai nagrinėja įvairias temas – nuo socialinių iki politinių ir ekologinių problemų, kurdami kūrinus tiek viešosioms erdvėms, tiek galerijoms/muziejams. Jų kūriniai atspindi stilių ir technikų įvairovę, apimančią tradicinius, realistiškus ir novatoriškus, eksperimentinius požiūrius.

Įžymių Lenkijos skulptorių, tokių kaip Stanisław Wyspiański, Xawery Dunikowski, Magdalena Abakanowicz, Alina Szapocznikow ir Igor Mitoraj, pavyzdžiai yra turtingas indėlis į Lenkijos skulptūros istoriją ir kultūrą. Jų darbai įkvepia ir žavi, palikdami ilgalaikį pėdsaką Lenkijos meniniame ir kultūriniame kraštovaizdyje.

Skulptorė, pedagogė ir skautė Genowefa Nowak gimė Terliczkoje netoli Žešuvo 1927 m. spalio 30 d., o mirė Krokuvoje 1981 m. birželio 8 d. Ji buvo apibūdinta kaip „neakivaizdi“ dėl darbų gilios turinio ir daugialypiškumo. Jos skulptūros, jautrios žmonių kančioms ir pasaulio neteisybei, kupinos simbolikos ir gilios prasmės, dažnai slypinčios po iš pažiūros paprasta forma. Nowak įkvėpimo sėmėsi iš Cypriano Kamilo Norwido žodžių, kuriais siekta išreikšti tiesą ir protestuoti prieš karą, žmonių kančias ir visas blogio formas. 2023 metų kovą Łąkos kultūros ir meno centre įvyko Genowefa Nowak darbų paroda, patraukusi daugelio meno entuziastų dėmesį. Vernisažo metu svečiai turėjo galimybę įsigilinti į turtingą menininkės meną, įkūnytą jos skulptūrose. CKiS auditorijoje, globojamoje Trzebownisko savivaldybės mero - Lesław Kuźniar, dalyvaujant knygos apie menininkę autoriui Jaromir Kwiatkowski ir prof. Józef Murzyn iš Krokuvos dailės akademijos, Genowefa Nowak darbai buvo pristatyti visuomenei.

Nowak kūriniai, išreiškiantys galias jos mintis ir jausmus, nagrinėja blogio ir neteisybės temą, tampa svarbiu opozicijos prieš visų formų žmonių kančias balsu. Jos skulptūros – tarsi daugiasluoksnės dėlionės, palaipsniui atidengiamos, kiekviena atskleidžianti vis naują prasmę.

Šios išskirtinės parodos vernisažas buvo proga pasinerti į menininkės pasaulį, suprasti jos žinutę, pasigrožėti talentu. Dėl atsidavimo ir rūpinimosi Genowefa Nowak palikimu jos darbai išlieka svarbiu šiuolaikinio Lenkijos meno elementu, įkvepiančiu apmąstyti žmonijos būklę. Be to, Kultūros ir meno centre nuolat saugoma aštuonių Genowefos Nowako skulptūrų kolekcija, simboliškai sugrąžinanti menininkę prie savo šaknų. Jais galima pasigrožėti kasdien centro darbo valandomis, kur jie atrado savo garbingą vietą Dailės bibliotekoje.